

# 1

“Kijk, daar loopt Sandra,” zegt Monique. We zijn op de fiets op weg naar het dorp, om de babyweegschaal terug te brengen bij de drogist en de weekendboodschappen te halen. Mijn man Guido is thuisgebleven bij Jasmijn. Ik heb hem gezegd dat we ruim voor elven terug zijn, zodat ik haar kan voeden. Sinds kort geef ik geen borstvoeding meer. Noodgedwongen, mijn borsten bleken amper melk te bevatten. Natuurlijk had ik dit niet meteen door. Mensen wezen me erop dat Jasmijn er na haar voeding niet verzadigd uitzag. Mij was alleen opgevalen dat ze erg veel hilde. Nog herinner ik me de schaamte toen ik haar bij het consultatiebureau op de weegschaal legde. Ruim drie weken na haar geboorte had ik een afspraak gemaakt omdat ze soms nauwelijks wakker te krijgen was. Eén keer was het zo erg dat ik in paniek de huisarts heb laten komen, hij kreeg haar wel wakker maar vond haar niet alert reageren. Ze zat niet lekker in haar vel, honger bleek de oorzaak. Overdag sliep Jasmijn veel en was ze duidelijk lethargisch, 's avonds zette ze een keel op en hilde urenlang.

Het consultatiebureau raadde me aan mijn borsten af te kolven. Een bodempje melk was het povere resultaat. Er werd me geadviseerd de borstvoeding af te bouwen en binnen twee weken over te gaan op flesvoeding. Guido en ik vonden het onverantwoord om zo lang te wachten. Jasmijn verhongerde waar we bij stonden, dat konden we niet toestaan. Hoewel het me was afgeraden - je schijnt psychotisch te kunnen worden als je ineens stopt met borstvoeding - bond ik mijn borsten af en ging volledig over op flesvoeding. Bij de drogist huurde

ik een babyweegschaal, zodat ik haar gewicht in de gaten kon houden. Jasmijn laten drinken was geen gemakkelijke opgave. Op de een of andere manier lukte het haar niet goed om de noodzakelijke zuigreflex te maken. Haar voeden duurde lang, ik had weinig tijd voor andere dingen.

De veertienjarige Monique is mijn steun en toeverlaat. Op een dag is ze zomaar komen aanwaaien. Van mijn vriendin Mandy had ze gehoord dat ik zwanger was. Ze kende me niet, maar omdat ze gek is op kleine kinderen belde ze aan met de vraag of ze mij mocht helpen als de baby er zou zijn. Ik zat in de ziektewet en verveelde me, Moniques bezoek was een welkome afleiding. Ze wilde alles weten over mijn zwangerschap en kwam elke dag na schooltijd even buurten. Spoedig zag ik uit naar haar bezoeken. Ik liet haar helpen de enveloppen voor de geboortekaartjes te schrijven en met een pop oefenden we het baden van de baby. Samen hadden we de grootste lol en zongen hard mee met Marco Borsato, die voor de zoveelste keer liefdesverdriet had. Monique had het thuis niet zo gezellig en kwam graag bij ons. Later nam ze haar zus Annemiek mee en zaten Guido en ik 's avonds regelmatig met twee pubers op de bank GTST te kijken. Op die momenten voelde ik me gelukkig.

Wie had dit een jaar geleden kunnen bedenken? De gynaecoloog had ons zonder enige emotie medegedeeld dat wij nooit kinderen van onszelf zouden krijgen. Een enorme klap, we wilden zo graag ouders worden. Guido had een vaste aanstelling gekregen bij het ICT-bedrijf waar hij werkt, er zijn volop doorgroeimogelijkheden. Zelf heb ik een goede baan bij een bank. We hadden pas een huis gekocht, alles was klaar voor het stichten van een gezin. Behalve wij.

“Praktisch onvruchtbaar,” luidde het oordeel van de arts. “Als jullie spontaan zwanger worden eet ik mijn hoed op.” Misplaatste humor van een hork van een arts. In onze omgeving staat hij bekend als zeer

kundig. In de omgang is dokter Bussemaker een botte boer, ook dat is algemeen bekend. Eenmaal buiten hebben we samen gehuild, en 's avonds op de vrouwenvereniging heb ik de leidster verteld dat Guido en ik geen kinderen konden krijgen. Ik had haar gevraagd voor ons te bidden, of we de kracht zouden krijgen een kinderloos leven aan te kunnen. In plaats daarvan vroeg ze God heel gericht om een wonder. Ik geloofde niet eens dat Hij onze wens zou vervullen. Het gebeurde toch. Een maand later werd ik niet ongesteld, na de positieve zwangerschapstest konden we er niet meer omheen. Ik wachtte nog een week en belde dokter Bussemaker.

“Ik denk dat u uw hoed moet opeten, ik ben zwanger.”

Eerst dacht hij dat ik een grapje maakte. Humor die hij overigens niet waardeerde, hij gooide meteen de hoorn op de haak. Later belde hij terug om een datum voor een echo in het ziekenhuis door te geven.

“Wanneer je zwanger blijkt te zijn is dit een wonder. Je hebt nog meer kans om de loterij te winnen.”

Een paar weken later zagen Guido en ik ons kindje op de echo. De arts vertelde ons dat alles er goed uitzag. Wat waren we blij. Tegen iedereen die het wilde horen vertelde ik over het grote wonder dat God in ons leven had gebracht. Toch bleef ik tot het einde van mijn zwangerschap bang dat het mis zou gaan. Ik schaamde me voor die angst, die ik zag als gebrek aan geloof, en vertelde niemand hoe de vlag erbij stond.

Ook nu durf ik niemand te vertellen wat ik echt voel. Steeds vaker vraag ik me af of ik wel geschikt ben als moeder. Misschien was het beter geweest als ik nooit een kind had gekregen. Welke moeder ziet nu niet dat haar kind onder haar ogen verhongert? En waarom ben ik zo onhandig als het om Jasmijns verzorging gaat? Waarom huilt ze zoveel? Doe ik iets fout? Soms ben ik het allemaal zo zat. Dan wil ik alleen maar slapen, ongestoord mijn huishouden doen of eten, zonder

dat Jasmijn begint te huilen en ik er weer naartoe moet. Kan ze me niet even met rust laten? Maar een baby heeft liefde en aandacht nodig, laten huilen is geen optie. En dan al die kraamvisite. Mensen die met hun gebabbel net die paar vrije uurtjes opslokken waarin Jasmijn niet huilt en ik mijn huishouden kan doen. Wat was het heerlijk dat mama er afgelopen week was om te koken en alles in goede banen te leiden. De eerste dag stuurde ze me zonder pardon naar bed, waar ik stiekem buikspieroefeningen deed (ik zie er niet uit na de bevalling) en prompt in slaap viel, om uren later pas weer wakker te worden. De tweede dag hilde Jasmijn en hoorde ik mama met haar redderen. Meerdere keren kwam ik mijn bed uit om haar bij te staan, ze stuurde me met dezelfde gang weer terug. Ondanks haar goede zorgen deed ik geen oog dicht en voelde de spanning in mijn lijf. Die avond zorgde mijn moeder nog voor het eten, vandaag moet ik dat zelf weer doen, en ik weet nog steeds niet wat ik vanavond op tafel moet zetten.

Sandra heeft de gang erin en loopt achter de kinderwagen. We hebben samen op zwangerschapsgym gezeten, zij is ruim twee maanden geleden bevallen van een gezonde zoon, Tim. Ik wil haar even spreken. Samen met Annebeth was zij degene die ervoor koos geen borstvoeding te geven. Op zwangerschapsgym werden ze een beetje meewarig aangekeken. Een goede moeder geeft haar kind borstvoeding, dat wordt anno 2000 iedereen geadviseerd. Ik wil haar vertellen hoe slecht dat voor mij heeft uitgepakt. Eerlijk gezegd voel ik me bedrogen door mijn eigen lijf en ben ik helemaal ‘genezen’. Daarbij is Sandra een aardige meid en heb ik zin in een praatje. Ik zie haar regelmatig, ze woont bij Monique in de straat. Ze lijkt altijd vrolijk en ik vraag me af of zij ook zoveel opstartproblemen heeft met haar baby, al zou ik nog liever mijn tong afbijten dan haar dit rechtstreeks te vragen.

“Sandra! Sandra, wacht even.”

Monique en ik zetten de vaart erin, wat in mijn geval moeilijk gaat omdat ik de weegschaal moet vasthouden en voor het eerst in vier weken op de fiets zit. Tijdens de bevalling ben ik helemaal uitgescheurd en de wond schrijnt nog steeds, zeker nu ik op het zadel zit. Sandra kijkt om en we stoppen naast haar. Even vergeet ik de weegschaal, hij dendert van mijn fiets op de grond. Monique helpt me het ding weer achterop te zetten, terwijl we ervaringen uitwisselen met Sandra. Ze vertelt dat het geven van flesvoeding haar prima bevalt en dat ze lekker in haar ritme begint te komen na de eerste hectische weken. Na een paar minuten nemen we afscheid en weer vergeet ik de weegschaal vast te houden. Opnieuw valt hij op straat, deze keer is hij kapot. Monique begint te lachen:

“Je bent er goed bij met je gedachten, zeg.”

Zelf begrijp ik niet hoe ik tot twee keer toe die weegschaal kon laten vallen. Met lood in de schoenen fietsen we naar de drogist om te vertellen dat het ding kapot is. De rij voor de kassa is lang. Het is tien uur geweest, ik beseft dat we moeten opschieten willen we voor elfen thuis zijn. Als ik aan de beurt ben blijkt dat de verzekering ingeschakeld wordt. Ik moet een formulier invullen, terwijl de rij achter me groeit breekt het zweet me aan alle kanten uit. De letters voor mijn ogen vormen een onleesbare brij en ik heb het gevoel dat ik moet overgeven.

“Gaat het wel, mevrouw?” vraagt de caissière.

Een duizeling overvalt me en even later zit ik op de grond, met om mij heen het bezorgde winkelpersoneel en mensen uit de rij, voor wie het wachten opeens minder saai is.

“Ik moet gaan,” stamel ik, “anders loopt alles in de soep.”

“Ik zou nog maar even wachten. Heeft u wel gegeten vanmorgen?”

Het antwoord is nee, het is niet wat ze denkt. Ik heb het echt geprobeerd, maar telkens als ik een hap wil nemen moet ik kokhalzen.

Uiteindelijk heb ik het opgegeven.

“Ik heb suiker nodig, denk ik. Heeft u misschien een snoepje voor me?”

Ze geeft me een handvol schuimpjes, ik prop ze in één keer in mijn mond. Ik schaam me ontzettend voor de scène die ik maak en voor de mensen in de winkel, waarvan sommige me met open mond aanstaren. Het liefst zou ik meteen naar buiten vluchten, maar ik moet het formulier nog invullen. Dat lukt, en als we eindelijk de winkel uit lopen is het bijna tijd om Jasmijn te voeden. De supermarkt is een wirwar van mensen en producten. Het lukt me niet mijn paniek voor Monique te verbloemen.

“Wat moet ik in hemelsnaam koken vanavond?” vraag ik haar vertwijfeld. Ik weet het echt niet en sta besluiteloos op de groenteafdeling. Intussen tikt de tijd weg. Tijd, die zo kostbaar is. Met de beste wil van de wereld lukt het me niet te bedenken wat we vanavond zullen eten en morgenavond, dan is het zondag. Wat doe ik hier eigenlijk? Ik zie mijn hand een appel grijpen, het is alsof hij niet van mij is. Mijn hart klopt in mijn keel. Het liefst zou ik wegrennen en nooit meer terugkomen. Ik beheers me voor Monique. Met zachte hand loodst ze me de winkel door en bedisselt dat we vanavond friet kunnen eten en morgen cordon bleu en groente uit een pot. Dat ik dit zelf niet had kunnen bedenken; ik geef geen borstvoeding meer en kan alles eten wat ik lekker vind. Toch kan ik zelf niet kiezen, denken kost mij moeite. Misschien ben ik aan vakantie toe, zonder Jasmijn. Dat ik niet eens schrik van die gedachte doet in mijn hoofd de alarmbellen afgaan.

Wanneer we thuiskomen heeft Guido haar al gevoed. Jasmijn ligt in de kinderwagen te krijsen en Guido rijdt rondjes door de kamer.

“Waar bleven jullie zolang?”

“Merel liet onderweg de weegschaal kapot vallen.”

“Eindelijk eens een originele 1 aprilgrap, Monique,” lacht hij. “Die zus van je was net hier, ik heb al tien keer mijn veters gecheckt omdat ze los zouden zitten. Elke keer trap ik er weer in.”

“Deze keer is het helaas geen grap,” beken ik kleintjes. Ik leg hem uit wat er gebeurd is en dat ik een formulier moest invullen. Over mijn paniek zeg ik niets. Guido maakt er niet zo’n heisa van, dat doet hij eigenlijk nooit. Ik begrijp niet hoe hij zo opgewekt met Jasmijn door de kamer kan rijden, terwijl haar gekrijs mij door merg en been gaat. Ik word er gek van en zou willen gillen.

“Waarom is ze nooit stil? Wat doen wij toch fout?”

“Niets, denk ik,” is zijn laconieke antwoord, “ze zal wel krampjes hebben of zo.” Guido tilt zijn dochter uit de wagen en legt haar tegen zich aan.

“Of ze heeft een beetje aandacht nodig.”

Even later is Jasmijn diep in slaap. Monique eet gezellig een boterhammetje mee, even voel ik iets van de gezelligheid die ik in gedachten had voor als we een gezin zouden zijn. Mijn brood krijg ik amper weg, een stukje kaas gaat er gelukkig wel in. Om kwart over één gaat Monique naar huis en slaapt Jasmijn in de kinderkar. Moe strek ik me uit op de bank. Hopelijk gunt de baby me rust tot de voeding van twee uur. Ik ben doodmoe van alle gebroken nachten en zak in slaap. Niet voor lang, in de gang hoor ik de stemmen van Guido en Paul, onze buurman. Hij is degene die ons heeft aangeraden meerdere flesjes melk tegelijk klaar te maken. Voeding voor één dag. Een slim, tijdsbesparend idee, waar ik zelf nog niet opgekomen was. Ik baal dat hij uitgerekend dit moment uitkiest om op bezoek te komen. Daar gaat mijn rust. Natuurlijk laat ik Paul niets merken; hij is aardig en probeert te helpen. De burens hebben drommels goed door dat het niet zo goed met me gaat, als ik Guido mag geloven.

“Ik heb je advies opgevolgd hoor,” vertel ik hem terwijl ik hem

voorga naar de koelkast, waar vijf flesjes staan te wachten om opgedronken te worden.

“Wat heb je nu gedaan?”

Paul schiet in de lach en ik kijk hem schaapachtig aan, niet begrijpend wat er nu zo grappig is.

“Hoeveel flesjes heb je gekocht?” hikt Paul.

“Nou, zeven. Voor elke voeding één.”

Als Paul uitgelachen is legt hij uit dat ik een afsluitbare kan moet kopen, waarin ik de melk kan bewaren.

“Elke keer als je Jasmijn gaat voeden schenk je melk uit deze kan in één en hetzelfde flesje, dat je na elke voeding omspoelt.”

Dat ik dit zelf niet heb bedacht is haast te gênant voor woorden. Zelfs Guido krijgt een kleur.

Paul raadt hem aan vanmiddag nog naar Blokker te gaan en blijft gezellig een biertje drinken. Jasmijn slaapt overal doorheen, ik wacht iets langer met het geven van haar volgende voeding. Rond een uur of drie gaat Paul naar huis en Guido naar Blokker.

“Vind je het erg als ik daarna ga fietsen?” vraagt hij. Ik ben niet graag alleen met de baby, maar durf dat niet te zeggen. Aan de andere kant kan ik even ongestoord slapen als hij weg is. Ik ben doodmoe.

Op weg naar de slaapkamer zie ik de mand met strijkgoed. Nu Jasmijn rustig is kan ik beter gaan strijken. Ik ben al zo’n eind achter met alles. Nauwelijks ben ik bezig of ik hoor het gehuil in de babykamer aanzwellen. Niet nu, zucht ik. Ik loop naar Jasmijn, til haar uit het wiegje, doe zoals me geleerd is, leg haar hoofdje tegen mijn schouder en loop met haar door de kamer, onderwijl lieve woordjes prevelend. Het helpt niet. Jasmijn begint alleen maar harder te huilen. Ik denk aan mijn strijk, die nodig gedaan moet worden. Weer kom ik er niet aan toe.

“Wat doe ik verkeerd?” vraag ik Jasmijn. “Kun je nou niet even je



mond houden?” Ik zeg het vriendelijk, ben nog niet zover heen dat ik ga schelden tegen mijn baby die er ook niets aan kan doen. Na een half uur ben ik het zat.

“Als ik je dan toch niet kan troosten zoek je het maar uit. Je moet nu gaan slapen. Het huishouden moet ook gedaan worden.”

Ik leg haar in bed en dek haar toe. Jasmijns gehuil is hemeltergend. Ons kind is gezegend met een harde stem.

“Met haar longetjes is niets mis.” Ik hoor het de verpleegkundige van het consultatiebureau nog zeggen. Met mijn oren is ook niets mis, kon ik ze maar afrukken en even niets horen, helemaal niets.

Voor de tweede keer zet ik me aan de strijk.

“Nee, ik ga niet bij je kijken,” zeg ik vastbesloten. Mama liet Jasmijn van de week toch ook weleens huilen? Ik kan me niet concentreren op mijn strijkwerk en pak het boek van *Moeders voor Moeders* uit de kast. Tijdens mijn zwangerschap heb ik het stuk gelezen. Ik spelde de inhoud, las nooit verder dan de bevalling. Waarom eigenlijk niet? Was het omdat ik me niet kon voorstellen hoe het zou zijn om een baby te hebben? Nu zoek ik naar een antwoord. Zinnen vol troost, die me vertellen dat ik best mag gaan strijken als de baby huilt. Ze heeft alles gehad: eten en een schone luier. Ik lees iets anders: Wanneer de baby huilt moet u er altijd naartoe gaan, juist dan heeft uw kindje aandacht en liefde nodig. Wanneer het huilt is dat overigens altijd uw schuld, dan voelt het kind zich niet veilig bij u.

Staat dit er echt? Of denk ik dat alleen maar? Ik weet het niet meer. Jasmijns gehuil explodeert in mijn oren. Ik moet hier weg. Wanhopig trek ik de stekker van het strijkijzer uit het stopcontact. Met het boek van *Moeders voor Moeders* onder mijn arm ren ik naar buiten, de schuur in. Daar zit ik met opgetrokken knieën en de vingers in mijn oren. Ondanks dat hoor ik Jasmijns gehuil door alles heen. In het boek lees ik dat het allemaal mijn schuld is, dat ik een slechte moeder ben

en dat ik straf verdien. Boos smijt ik het op de grond, een wilde razernij maakt zich van me meester als ik het in stukken scheur. Het is een wonder dat niemand me hoort, want ik smijt er nog een paar vazen achteraan en dat gaat niet zachtzinnig. Dan komt de verlossende huilbui en word ik langzaam rustiger. Op mijn horloge zie ik dat het inmiddels half vijf is. Snel begin ik de ravage op te ruimen, ik wil niet dat Guido me straks zo ziet. Daarna loop ik naar binnen, boven voed ik de nog steeds huilende Jasmijn. Er is nog lang geen drie uur verstreken, maar het helpt. Eindelijk wordt ze stil. Ze valt in slaap met de sporen van tranen op haar wangen. Beneden zet ik de frituurpan aan. Mijn uitbarsting heeft iets van de spanning weggenomen en ik heb zin in eten. Wanneer Guido rond zes uur thuiskomt is de friet klaar en kunnen we aan tafel. Aan niets is te merken dat ik een paar uur geleden mijn zelfbeheersing verloor. De goudgele patat doet me watertanden en ik val aan. Dan licht de babyfoon op. Een geluidje, eerst nog zacht, daarna zwelt het aan. Hartverscheurend huilend laat Jasmijn weten dat ze me nodig heeft. Ik sjok naar boven, een half uur later gooit Guido mijn koud geworden patat in de container.